

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **H. V. V.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2005, č. j. 55 Az 143/2004 – 53,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 23. 11. 2002, č. j. OAM-10149/VL-11-ZA-03-2001 nebyl žalobci udělen azyl v České republice z důvodů nesplnění podmínek uvedených v ustanoveních § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a zároveň bylo žalovaným rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu; výše označeným rozsudkem krajského soudu byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta.

V kasační stížnosti, kterou nyní proti tomuto rozsudku podává, stěžovatel namítá vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto vadu měl soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Rozhodnutí žalovaného

považuje stěžovatel za nezákonné, neboť žalovaný správní orgán při zjišťování skutkového stavu porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení. Soud při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného nepřihlédl k životním podmínkám stěžovatele, a to zejména k tomu, že stěžovatel v České republice žije již 17 let a že jsou dány objektivně existující vazby na tuto zemi. Stěžovatel se proto domnívá, že byly naplněny důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, rovněž se domnívá, že byly dány relevantní důvody i pro udělení azylu dle § 12 tohoto zákona. Z důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. navrhuje stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil v celém rozsahu a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření popřel oprávněnost kasační stížnosti a uvádí, že se ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi skutečnostmi, které jmenovaný uvedl a neshledal naplnění ustanovení § 12 zákona o azylu, stejně tak nebyl zjištěn ani žádný důvod pro udělení humanitárního azylu. Navrhuje proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně; přitom stěžovatel je chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají

celou škálou porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnosti, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že stěžovatel požádal o udělení azylu dne 14. 10. 2001, z vlasti vycestoval v roce 1988 na základě mezistátní dohody nikdy nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ani se sám nijak politicky neangažoval. V průběhu řízení o udělení azylu bylo zjištěno, že stěžovatel do roku 1992 pracoval na Slovensku jako svářeč, a to na základě mezistátní smlouvy, poté obchodoval s textilem, v roce 1997 mu byl odcizen cestovní pas a povolení k dlouhodobému pobytu a od té doby přebýval u různých známých v české republice a pomáhal při jejich podnikání, přitom zde byl již nelegálně, pobyt mu nebyl prodloužen, protože neměl dostatek finančních prostředků. Proč o udělení azylu požádal až v roce 2001, nevysvětlil. V případě návratu se obává pouze obtíží se soukromými osobami.

V daném případě, kdy stěžovatel žádost o udělení azylu odůvodnil pouze snahou legalizovat svůj pobyt v České republice a dlouhodobým pobytem zde, aniž by jakkoli zmiňoval své pronásledování za uplatňování politických práv, případně hrozbu pronásledování z důvodů rasy, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů ve státě, jehož je občanem, žalovaný správně vyhodnotil situaci, následkem čehož nebyl stěžovateli azyl podle ustanovení § 12 azylového zákona udělen. Správní orgán a následně i soud se proto tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nedopustil.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení azylu je zcela na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení se judikatura

obecných soudů ustálila na názoru, že zákon vytváří kriteria podle nichž, a v jejichž rámci, se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, nevybočil z mezí správního uvážení, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl.

Nejvyšší správní soud v této věci konstatuje, že na udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona není právní nárok a jeho neudělení nezakládá nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Ekonomická i politická situace, která ve Vietnamu panuje, postihuje všechny jeho obyvatele a ačkoli je odchod stěžovatele z a touha žít nadále v České republice vlastní lidsky pochopitelná, neimplikuje automaticky povinnost státu udělit azyl z humanitárních důvodů; jeho udělení musí být odůvodněno zvláštní situací stěžovatele zjištěnou z konkrétních okolností jeho případu; žádné takové okolnosti však nebyly v řízení zjištěny. Přesvědčení stěžovatele, že jím uváděné důvody spadají do kategorie důvodů zvláštního zřetele hodných, je třeba korigovat v tom ohledu, že jde o tzv. neurčitý právní pojem, jehož definování v právním předpise pro jeho povahu samu není vhodné, ba dokonce ani možné, a proto se zjištění důvodů zvláštního zřetele hodných odvíjí od hodnocení okolností konkrétního případu, z nichž pak příslušný orgán učiní závěr, zda tyto důvody existují. To, že samotný výklad právní normy provedený stěžovatelem je odlišný od interpretace správního orgánu či obecného soudu, nezakládá porušení práva a nezákonnost rozhodnutí žalovaného.

Stěžovatel napadá rozhodnutí soudu prvního stupně z důvodu, že byl porušen zákon, když skutkový stav věci byl podle názoru stěžovatele nedostatečně zjištěný, nesprávně a neobjektivně vyhodnocený a přes tuto vytýkanou vadu soud napadené rozhodnutí správního orgánu nezrušil. Toto své tvrzení však nikterak nekonkretizuje, pouze uvádí výčet jednotlivých ustanovení správního řádu, aniž specifikuje, v čem žalovaný i soud pochybil a čím byla citovaná ustanovení ve vztahu k jeho osobě porušena.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud řádně zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě a své rozhodnutí řádně odůvodnil. Poučovací povinnost žalovaného v řízení o udělení azylu nemá představovat návod, jak azyl získat, tedy prezentaci důvodů, pro které je obvykle azyl poskytován. Na druhé straně správní řízení nesmí znemožnit žadateli o azyl sdělit všechny okolnosti, které sám považuje pro udělení azylu za významné. To bylo ze strany žalovaného dodrženo a stěžovatel nebyl ve vypovězení důvodů, které jej k podání žádosti o azyl vedly, nikterak omezován ani kapciózně od nich odváděn.

Správní orgán nemá povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatel nebyl nikterak krácen

na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění, to však neučinil.

Z údajů uváděných stěžovatelem v návaznosti na zprávu o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu nevyplývají důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byla nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji dle ustanovení § 110 odst.1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, §120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 12. května 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu